

KOMISIJA ZA KONTROLU DRŽAVNE POMOĆI

Broj: 01-

Podgorica, 14.decembar 2015.godine

Na osnovu člana 10 stav 1, tačka 1 i člana 19 stav 3 Zakona o kontroli državne pomoći ("Službeni list Crne Gore" br. 74/09 i 57/11) i člana 196 ZUP-a ("Službeni list Crne Gore", br. 60/03 i 32/11), Komisija za kontrolu državne pomoći, na sjednici održanoj 14. decembra 2015. godine, donijela je

RJEŠENJE

Prijavljena državna pomoć po Godišnjem planu rada Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore A.D. za 2016. godinu, ocijenjena je kao usklađena sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

U skladu sa članom 1 stav 2 Zakona o kontroli državne pomoći, Komisija se nije izjasnila na dio Plana koji se odnosi na podsticaje razvoja poljoprivrede.

OBRAZLOŽENJE

Investiciono-razvojni fond (dalje u tekstu: IRF CG AD) dopisom broj 02-01002-5937/1 od 8. decembra 2015. godine, podnio je zahtjev za ocjenu usklađenosti svog Godišnjeg plana rada za 2016. godinu sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

OPIS ZAHTJEVA

Glavni zadatak IRF CG AD za 2016. godinu jeste realizacija kreditnih linija Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore AD koje će biti usmjerene na:

- Razvoj preduzetništva - podsticanje zapošljavanja (podrška posebnim ciljnim grupama: *start up* preduzeća, mladi u biznisu, žene u biznisu, studenti, inovativna i istraživačka preduzeća, podsticanje online i ICT biznisa, klasterska proizvodnja, osobe sa invaliditetom, nezaposlena lica sa fakultetskim obrazovanjem i slično);
- Razvoj konkurentnosti preduzetnika i MSP;
- Razvoj novih instrumenata podrške preduzećima;
- Podršku stvaranju robnih proizvođača u poljoprivredi i proizvodnji hrane;
- Podršku inovativnim projektima;
- Podršku uspješnim preduzećima;
- Podršku projektima iz oblasti ICT-a;
- Unapređenje podrške razvoju turizma i ugostiteljstva;
- Ravnomjeran regionalni razvoj u Crnoj Gori;
- Pokretanje novog investicionog ciklusa MSP;
- Jačanje postojećih kapaciteta - održavanje i poboljšanje likvidnosti;
- Razvoj infrastrukturnih projekata, projekata od ekološkog, lokalnog i državnog značaja i projekata iz oblasti energetike i energetske efikasnosti.

Polazeći od navedenih oblasti djelovanja, kreditne linije IRF-a za 2016. godinu će biti usmjerene na četiri ciljne grupe:

1. *Preduzetnike*, u vidu podrške posebnim ciljnim grupama (mladi u biznisu, *start up* preduzeća, inovativna i istraživačka preduzeća, podsticanje online i ICT biznisa, žene u biznisu, poljoprivredni proizvođači, klastera proizvodnja, osobe sa invaliditetom, nezaposlena lica sa fakultetskim obrazovanjem i slično);
2. *Mikro, mala i srednja preduzeća - MMSP*, kroz podsticaj njihovog daljeg rasta i razvoja, sa posebnom pažnjom na prioritetne sektore crnogorske ekonomije (turizam i ugostiteljstvo, poljoprivreda i proizvodnja hrane, proizvodnja, usluge, ICT i slično);
3. *Postojeća MMSP kroz održavanja i/ili poboljšanja likvidnosti preduzeća* (kratkoročna kreditna sredstva, faktoring finansiranje, trajna obrtna sredstva i slično);
4. *Infrastrukturne projekte, projekte od ekološkog, lokalnog i državnog značaja i projekte iz oblasti energetike i energetske efikasnosti.*

Shvatajući važnost sektora malih i srednjih preduzeća u Crnoj Gori, Investiciono-razvojni fond Crne Gore AD svojim instrumentima doprinosi ispunjenju različitih potreba preduzetnika, mikro, malih i srednjih preduzeća i poljoprivrednih proizvođača. Cjelokupna kreditna djelatnost, usmjerena je na njihov sveukupni razvoj. S tim u vezi, Godišnjim planom rada za poslovnu 2016. godinu, predviđen je i razvoj novih instrumenata podrške preduzećima. Sa namjerom da se ostvare postavljeni ciljevi i zadaci, Investiciono-razvojni fond Crne Gore AD je za 2016. godinu instrumente podijelio u tri grupe, i to:

- Kratkoročne kredite,
- Srednjoročne kredite, i
- Dugoročne kredite.

Kratkoročni krediti su krediti čija je ročnost do godinu dana kojima se finansiraju tekuća aktivnost i likvidnost preduzeća. Ovi krediti mogu biti namijenjeni i za otkup potraživanja (tzv. faktoring finansiranje), za pripremu turističke ili poljoprivredne sezone, kao i za sve one potrebe kojima se doprinosi premošćenju tekuće nelikvidnosti.

Srednjoročni krediti su krediti čija je ročnost od jedne do pet godina koji su namijenjeni projektima koji se mogu realizovati u navedenom periodu, trajna obrtna sredstva i sl. Ovi krediti mogu biti namijenjeni posebnim ciljnim grupama ili onima koji namjeravaju, sa nešto dužim rokom od jedne godine, iskoristiti kreditna sredstva za projekte koji su namijenjeni za dalji rast i razvoj preduzeća.

Dugoročni krediti su krediti čija je ročnost preko pet godina kojima se često finansiraju veće investicije i razvojni projekti. Ovi krediti mogu biti namijenjeni za ulaganja u investicione projekte i projekte od strateškog značaja za privredu.

Namjena kredita usklađena je prema potrebama crnogorskih preduzeća i ciljevima za 2016.godinu:

- *Investicioni krediti*

Pored dužih rokova otplate, ove kredite karakterišu i značajniji iznosi radi ulaganja u investicije većeg obima. Investicionim kreditima se obično finansiraju prioritetni projekti iz oblasti prerađivačke industrije (veći nivo finalne proizvodnje), turizma i ugostiteljstva, proizvodnje hrane, ostalih vidova proizvodnje, usluga i sl.

- *Kreditni za likvidnost*

Namjena kredita za likvidnost je nabavka obrtnog kapitala i prevazilaženje kratkoročnih ili sezonskih problema u likvidnosti preduzeća. U okviru kredita za likvidnost, preduzeće se može služiti i faktoring finansiranjem, tj. otkupom trenutnih potraživanja. Kroz ove kredite, preduzećima se pruža mogućnost da refinansiraju tekuća kreditna zaduženja, finansiraju trajna obrtna sredstva i ulože u pripremu poljoprivrede ili turističke sezone. Krediti za likvidnost imaju podsticajni efekat jer pomoć (kredit) mijenja ponašanje privrednog društva na način da to privredno društvo obavlja dodatnu djelatnost koja doprinosi razvoju područja, a koju ne bi obavljalo bez pomoći (kredita) ili bi tu djelatnost obavljalo samo u ograničenom obimu ili na drugačiji način ili na drugoj lokaciji.

- *Start up krediti (kreditni za početnike)*

Namjena ovih kredita jeste povećanje zaposlenosti (posebno mlađe populacije, studenata i žena) kroz finansiranje početnika u biznisu. Na ovaj način će se pružiti podrška ovoj ciljnoj grupi po posebno definisanim uslovima kako bi bili u prilici da obezbijede sopstveno zaposlenje. Uslov za dobijanje kreditnih sredstava je da lice obezbijedi 30% sopstvenog učešća u ukupnoj investiciji.

- *Kreditni za klasterne*

Jačanjem preduzetništva i podizanje njegove konkurentnosti kroz udruživanje u klasterne namjera je da se poveća zaposlenost, supstituiše uvoz, podstiče domaća proizvodnja i izvoz, unaprijedi poslovni ambijent i doprinese ravnomjernijem regionalnom razvoju. Stvaranje novih proizvodno/uslužnih kapaciteta, tj. organizovanje proizvođača da sarađuju u klasterima i udruženjima, može doprinijeti povećanju kvaliteta proizvoda, lakšem izlasku na inostrana tržišta i ispitivanju tržišta na kojima domaći proizvođači mogu postati vodeći igrači i ostvarivati profit. Takav način rada će im omogućiti veću informisanost, podjelu troškova nabavke, proizvodnje, marketinga i plasiranja proizvoda kroz saradnju sa ostalim članovima.

- *Kreditni za uspješna preduzeća i preduzetnike*

U biznisu uspjeh je jedina mjera, stoga ona preduzeća koja redovno izvršavaju svoje obaveze prema dobavljačima, zaposlenima, državi, moraju biti predmet posebne pažnje i stimulativne podrške od strane države. Finansiranje ovakvih preduzeća može podrazumijevati finansiranje investicionog ciklusa i/ili finansiranje trajnih obrtnih sredstava u zavisnosti od potreba konkretnog preduzeća nezavisno u kojoj privrednoj grani obavlja djelatnost.

- *Kreditni za infrastrukturne projekte/projekte vodosnabdijevanja, zaštite životne sredine, energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije*

Kreditni su namijenjeni za ulaganje u projekte kojima se valorizuju ekonomski potencijali (biznis zone, primarne proizvodnje i slično), kao i ulaganje u zemljište, građevinske objekte i uređaje.

Kreditna podrška sektoru mikro, malih i srednjih preduzeća (MMSP) i preduzetnicima, koju IRF CG AD realizuje, sprovodi se na dva načina: (a) posredstvom i uz garancije poslovnih banaka i (b) direktnim kreditnim aranžmanima.

Kreditna podrška sektoru MMSP i preduzetnicima **posredstvom i uz učešće poslovnih banaka** realizuje se na osnovu potpisanog Protokola o poslovnoj saradnji sa svim bankama u Crnoj Gori koje su iskazale svoj interes i spremnost da učestvuju u ovim aktivnostima. Osnovna razlika između pomenuta dva aranžmana je u tome što za klijente koji svoje kreditne aplikacije realizuju posredstvom i uz garanciju poslovnih banaka, banka snosi kompletan kreditni rizik, sama definiše instrumente obezbjeđenja sa krajnjim korisnicima, ali se pridržava uslova kreditiranja definisanih kreditnom politikom IRF-a.

U 2016. godini IRF CG AD će ponuditi bankama vrstu zajedničkog kreditnog aranžmana u kojem će svaka strana (IRF CG AD i Banka) plasirati sopstvena sredstva i snositi rizik za svoj dio plasmana ili zajednički dijeliti rizik investicije.

Uslovi po kojima će se realizovati instrumenti IRF-a za 2016. godinu, ka krajnjem korisniku, su sljedeći:

- Maksimalan iznos kredita do 3 miliona €;
- Rok otplate kredita do 12 godina (uključujući mogućnost korišćenja grejs perioda);
- Grejs period do 4 godine;
- Kamatna stopa do 5,5% na godišnjem nivou uz proporcionalan sistem obračuna kamata;
- Naknada do 1% od iznosa odobrenog kredita;

Kreditni uslovi za infrastrukturne projekte su sljedeći:

- Maksimalan iznos kredita do 5 miliona €;
- Rok otplate kredita do 15 godina (uključujući mogućnost korišćenja grejs perioda);
- Grejs period do 5 godina;
- Kamatna stopa do 5% na godišnjem nivou uz proporcionalan sistem obračuna kamata;
- Naknada do 1% od iznosa odobrenog kredita;

Uslovi po kojima će se realizovati instrumenti u 2016. godini će biti preciznije definisani u okviru pojedinačnih kreditnih linija IRF CG AD za 2016. godinu.

Investiciono-razvojni fond Crne Gore AD će u 2016. godini definisati posebne uslove za one subjekte koji projekte realizuju u opštinama sjevernog regiona i u manje razvijenim opštinama (Cetinje, Nikšić i Ulcinj). Pored posebno definisanih uslova za manje razvijene i opštine Sjevernog regiona, IRF CG AD će definisati i stimulacije za ove opštine, ali i za one subjekte koji realizacijom projekta zaposle 5 ili više novih lica bez obzira na regionalnu pripadnost projekta, kao i za one koji kao sredstvo obezbjeđenja ponude bankarsku garanciju.

Stimulacija će se ogledati u smanjenju kamatne stope u odnosu na utvrđene kamatne stope. Dodatno, stimulacije će se odnositi i na projekte koji budu finansirani po uslovima koji su definisani za klastersku proizvodnju i prioritetne projekte.

Saradnju sa Investiciono-razvojnim fondom mogu imati samo poreski obveznici koji svoje poreske obaveze redovno izmiruju, te na taj način unapređuju poslovno i investiciono okruženje u Crnoj Gori. Shodno tome Investiciono-razvojni fond Crne Gore AD će u 2016. godini posvetiti posebnu pažnju kreiranju stimulativnih uslova za preduzeća koja redovno izmiruju svoje poreske obaveze. Spisak poreskih obveznika koji uredno izmiruju poreske obaveze objavljuje Poreska uprava Crne Gore u saradnji sa Ministarstvom finansija, pa će tzv. "bijela lista" biti mjerodavna prilikom formiranja stimulacija za ovu grupu preduzeća.

Pored usklađenosti sa definisanim uslovima i ispunjavanja svih potrebnih preduslova za finansijsku podršku, ukoliko se bude vršio izbor između dva projekta zbog nemogućnosti finansiranja oba, prednost će imati onaj koji po narednim kriterijumima ima više bodova:

Kriterijumi

<i>Zaposlenost (1 bod po novozaposlenom) - maksimalno 10</i>	
Regionalna komponenta	Broj bodova
<i>Jug</i>	1
<i>Centralni dio</i>	3
<i>Sjever</i>	5
Vrsta djelatnosti	Broj bodova
<i>Proizvodnja</i>	10
<i>Poljoprivreda</i>	9
<i>Proizvonja hrane</i>	8
<i>Turizam i ugostiteljstvo</i>	5
<i>Usluge</i>	4
<i>Trgovina</i>	1
Žene i mladi u buznisu	Broj bodova
<i>Žena/mlađa populacija vlasnik i pokretač biznisa</i>	10
<i>Većina (51%) zaposlenih žene/mlađa populacija</i>	6
<i>Žena/mlađa populacij upravlja biznisom</i>	3
Posebne kategorije	Broj bodova
<i>RAE populacija</i>	10
<i>Invalidi</i>	10
<i>Preduzeća članovi inkubatora</i>	10

Valorizacija skijališta "Savin kuk"

U toku budžetske 2016.godine, planira se privatizacija lokaliteta Savin kuk sa imovinom Turističkog centra Durmitor koje je u apsolutnom vlasništvu IRF-a, na način što će se shodno Planu privatizacija Vlade Crne Gore za 2016. godinu zaključiti pravni posao sa strateškim investitorom radi ispunjenja ciljeva propisanih Predlogom Prostornog plana posebne namjene za Durmitorsko područje, a sve u cilju valjane valorizacije lokaliteta Savin kuk.

TRAJANJE PROGRAMA

Program će se realizovati tokom 2016. godine.

PRAVNA PODLOGA

Pravni osnovi za realizaciju ovog projekta su:

- Zakon o Investiciono razvojnom fondu Crne Gore ("Sl. list CG", br. 88/09 i 40/10);
- Srednjoročni program rada IRF-a;
- Godišnji plan rada IRF-a za 2016.godinu.

OBLIK POMOĆI

Pomoć se dodjeljuje u obliku kredita i subvencije kamatnih stopa.

KORISNICI

Korisnici na osnovu Plana Investiciono-razvojnog fonda za 2016. godinu su preduzetnici, mikro, mala i srednja preduzeća, kao i velika preduzeća.

OPRAVDANI TROŠKOVI

Opravnani troškovi su troškovi ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu i otvaranje novih radnih mjesta u vezi sa tim ulaganjima, a učešće korisnika u investiciji je do 50% ukupne predračunske vrijednosti.

VISINA DRŽAVNE POMOĆI

Ukupna sredstva opredijeljena za ovaj Plan u 2016. godini iznose 100.000.000,00 eura za kredite.

Maksimalan iznos pomoći koji preduzeće može dobiti je u visini do 50% opravdanih troškova za velika, 60% opravdanih troškova za srednja i 70% za mala privredna društva, i u skladu je sa Uredbom o bližim kriterijumima, uslovima i načinu dodjele državne i Pravilnikom o listi pravila državne pomoći („Službeni list Crne Gore“, br. 35/14, 02/15, 38/15) (u daljem tekstu: Pravilnik) - Prilog 7a.

Kreditni namijenjeni za likvidnost preduzeća u skladu su sa Pravilnikom, Prilogom 7 - Uredba Komisije (EU), br. 1407/2013 od 18. decembra 2013. godine o primjeni čl. 107 i 108 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na pomoći male vrijednosti (de minimis pomoći).

POSTOJANJE POMOĆI

Komisija za kontrolu državne pomoći je ustanovila da su sredstva za finansiranje ovog Plana javna sredstva obzirom da je IRF CG AD u 100% vlasništvu države Crne Gore. Preduzeća koja budu korisnici sredstava iz Godišnjeg plana rada dobiće prednost koju inače ne bi dobili na tržištu, što će ih dovesti u povoljniji položaj u odnosu na konkurente koji se bave istom ili sličnom djelatnošću. U vezi sa navedenim, Komisija za kontrolu državne pomoći konstatovala je da je Godišnji plan rada državna pomoć, u smislu Zakona o kontroli državne pomoći.

KUMULACIJA

Državna pomoć po ovom programu može se kumulirati za pokriće istih opravdanih troškova sa sredstvima drugih davalaca državne pomoći, ali s tim da zajedno *ne smiju* preći maksimalnu visinu državne pomoći.

USAGLAŠENOST POMOĆI

Na osnovu gore navedenog, Komisija za kontrolu državne pomoći je zaključila da mjere sadržane u Godišnjem planu rada IRF-a za 2016. godinu ispunjavaju kriterijume iz Pravilnika.

Komisija je ocijenila da dio koji se odnosi na kratkoročne kredite kojim će se finansirati tekuća aktivnost i likvidnost preduzeća, u skladu sa *de minimis* pravilima državne pomoći, odnosno pomoć dodijeljena jednom privrednom društvu tokom perioda od tri fiskalne godine ne smije preći iznos od 200.000,00 eura.

Napominjemo da prilikom realizacije projekta Valorizacija skijališta "Savin kuk", isti treba poslati Komisiji na ocjenu usklađenosti sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

Ukazujemo da se Komisija nije izjasnila u dijelu programa koji se odnosi na oblast poljoprivrede, jer u skladu sa članom 1 stav 2 Zakona, ovaj zakon se ne primjenjuje za namjene podsticaja razvoja poljoprivrede i ribarstva.

Imajući u vidu navedeno odlučeno je kao u dispozitivu rješenja.

PRAVNA POUKA: Ovo Rješenje je konačno u upravnom postupku i protiv njega nijedozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom kod Upravnog suda u roku od 30 dana od dana prijema rješenja.

PREDSJEDNIK KOMISIJE,
Mitar Bajčeta